No 93891 4 Janvier 1923
RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LÉGAL
Année 1923 — 1er OCTOBRE 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL — INDOCHINE — No 1615

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique
TRUNG-BẮC-TÂN VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m,065 de large
Une seule insertion. . . . 0$50 la c/m
Par contrat annuel :
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 la c/m
Réclame dans la 1re page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 la c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Các nhà trước thuật ở Bắc-kỳ ta nghĩ sao ?

Một số báo Nam kỳ có phàn-nàn rằng hiện bây giờ không có sách quốc-ngữ hay mà đọc, và có tỏ ý trông mong về các nhà trước-thuật ở Bắc-kỳ, mà chắc rằng rồi đây sẽ được thấy ở Bắc-kỳ xuất bản nhiều sách về mục-đích ấy.

Những nhà trước-thuật ở Bắc-kỳ ta nghĩ thế nào ? Có lẽ người ta trông mong vào mình, tin cậy vào mình, mà mình cứ làm thinh không lưu ý đến cái vấn đề quan-trọng của nhà trước-thuật, cho khỏi phụ lòng trông mong tin cậy của người ta ư ?

Ở xứ Bắc-kỳ, tuy nói đã phán mình dễ hiểu, giọng văn lại chải chuốt dễ nghe, từ khi chữ quốc-ngữ thịnh hành, sách quốc-ngữ xuất bản cũng đã nhiều, mà trong những sách ấy cũng nhiều quyển văn chương bóng bẩy, tư-tưởng cao xa, cũng đáng gọi là quyển sách có giá-trị, các hàng sách bán cũng đã nhiều, mà người đọc sách mua cũng đã lắm, người xưa khen quyển sách hay có câu rằng « Lạc-dương chỉ quí », nghĩa là sách hay, nhiều người sao chép, cho nên giá giấy ở kinh-đô đắt lên, bây giờ cũng có thể mượn tạm câu ấy mà tặng những nhà trước thuật có tiếng ở Bắc-kỳ ta.

Nhưng mà những sách ấy gọi là sách hay mà nhiều người đọc thì phải, gọi là sách hay mà có ích cho người đọc thì chưa phải ; những sách ấy, hoặc là thi văn, hoặc là ca khúc, hoặc là nói chuyện ái-tình, hoặc là dịch bản lí kịch, hoặc là mượn cảnh tuyết nguyệt phong hoa cho thỏa cái thú ngâm vịnh ; hoặc là kể chuyện hoang-đường quái-dản cho đẹp cái giọng văn-chương ; cũng có người mượn ngòi họa-bút để tả cái tình uất ức lao-tao của mình ; cũng có người mượn cách ngụ-ngôn để tỏ cái ý khinh-khí yếm bạc với đời, sách ấy người đọc vui miệng, người nghe cũng sướng tai, mà kể về đường quốc-dân giáo-dục tinh-thần thì thật chưa xứng đáng ; mới rồi nước Pháp có triệu-tập một cuộc quốc-tế hội-nghị để trừ-tình việc ngăn-ngừa các thứ xuất bản dâm-ô, trong những sách quốc-ngữ của nước ta bây giờ, tưởng cũng có một vài phần tạp chất về cái cảm phẩm đó.

Bây giờ chữ quốc-ngữ đã phổ-thông, trẻ con độ 10, 11 tuổi đã đọc được rồi, mà tính trẻ con lại hay tây-mây, thấy sách gì mới cũng muốn đọc, thấy chuyện gì lạ cũng muốn coi, và lại khi ở nhà trường, phải chuyên tâm chú-ý về những bài của thầy cho, cho nên khi ở nhà lại càng thích đọc sách đọc báo cho giải trí, đó chính là một cái cơ hội tốt cho nhà trước thuật dùng để luốn cái tư-tưởng hay cho trẻ con, rèn cái tính nết tốt cho trẻ con.

Trẻ con vào trạc tuổi ấy, trí não hãy còn non, tư-tưởng hãy còn hẹp và tâm trí hãy còn chuyên ; nghe việc gì lạ cũng muốn bắt chước, thấy việc gì hay thì lại nhớ lâu. Người xưa nói rằng : « hài-đề nhi giáo chi, chí lão bất vong. » Nghĩa là dạy từ khi bé, thì đến già cũng không quên ; thế thì sách dạy trẻ con, hay dở thật là có quan-hệ cho cái tương lai bọn thiếu-niên ta lắm.

Người xưa lại có nói rằng : « ích nhân thân trí, mạc như thư tịch » nghĩa là mở mang trí-thức cho người, không gì bằng sách ; lại có câu rằng : « khai quyển hữu ích » nghĩa là mở quyển sách ra coi, là có ích rồi. Tôi nghĩ rằng sách hay có ích cho người ta thật to, thì sách dở làm hại người ta cũng không nhỏ. Thử tính tâm mà xét những sách mới xuất bản của ta mà gọi là sách hay vừa kể trên đó về phần ích nhiều hay về phần hại nhiều ? Đương thời-kỳ hâm mộ thích lạ là cái thời-kỳ đồng âu của bọn thiếu-niên ta, mà gọi là sách mới sách lạ quanh quẩn chỉ những chuyện quái-dản, những chuyện ái-tình, thì về cái trí thức, cái đức hạnh của kẻ đọc sách kia sao cho khỏi có sự bế phương-hại, tuy cũng có được ít sách nói về xã-hội, nói về phong-tục, nói về khoa-học, nói về triết-lý, thì tư-tưởng lại cao xa quá, không vừa với trình-độ của trẻ con. Nói tóm lại thì những sách cho trẻ-con có thể đọc được như lời một tờ báo Nam kỳ mong nước trên kia, thì các nhà trước-thuật Bắc-kỳ ta cũng còn mắc cái nợ lấy với đồng bào nhiều lắm.

Nay nếu ta muốn cho xứng đáng cái danh-tiếng là nhà trước-thuật thì phải lo cho hết cái trách-nhiệm của nhà trước-thuật ; trước thư lập ngôn, có phải là việc nên khinh suất đâu ; cái tôn-chỉ chánh đáng, cái mục-đích cao xa của các nhà trước-thuật nước ta bây giờ, là cốt để mượn quyển sách hay để làm một vị thuốc mà luyện não, đúc hồn cho bọn trẻ con. Ta nên chọn trong sách tây sách tàu chuyện gì hay mà có ích về đường luân lý thì dùng lối giản-dị mà dịch ra quốc văn ; hoặc là làm ra tiểu thuyết, chuyện đặt cho vui về mà lời nói lại phân minh, cũng chỉ chuyện trọng về đường đạo-đức. Trước-thuật tuy có nhiều lối, mà cũng đều theo có một phương-châm, để rèn óc tốt cho trẻ con, nuôi cái bụng tốt cho trẻ con. Tiền đồ của Tổ-quốc ở bọn thiếu-niên, thì công việc của các nhà trước-thuật cũng phải chú-trọng ở bọn thiếu-niên. Xin trước khi cầm bút viết quyển sách gì nên tự hỏi rằng : Sách này xuất bản có hại đến đường giáo-dục của bọn thiếu-niên ta không ?

B. T. B.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rõng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các tiệm-quí ông nào mua thì gửi tiền cho bổ lỡ-làng có tiền gửi theo giấy mua thì báo quán không trả lời. — Mua báo thì tính tỉ tiền hoặc từng một tháng, tuy trả ít cho mỗi

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 28 và 29 Septembre

Tại hội Vạn-quốc

M. Hanotaux, có xin hội Vạn-quốc giúp đỡ cho 50 000 người dân Arménie được an-cư lạc-nghiệp ở Caucase, thì tòa trị-sự hội Vạn-quốc đặt cho các nước có chân trong hội Vạn-quốc xin nước nào cũng tán-thành vào công việc cứu trợ những người Arménie tị nạn.

Tòa trị-sự họp kỳ hội-đồng riêng để xét về việc giải thích mấy khoản trong hiệp-ước.

Đại-hội-đồng đã nghe bản tờ trình của M. Nansen, thay lời tiểu-ban thứ sáu, xin với hội Vạn-quốc điều tra thêm về cái vấn-đề nô-lệ.

Viên đại-biểu nước Bồ-đào-nha nói rằng tại các thuộc-địa Bồ-đào-cha việc nô-lệ ngày nay đã bãi hẳn.

Đại-hội-đồng đồng-thanh ưng-chuẩn cho nước Ethiopie vào hội Vạn-quốc.

Nay trong hội Vạn-quốc, thêm nước Ethiopie cộng là 53 nước.

Khi các đại-biểu nước Ethiopie vào trong hội-đồng, các phái-bộ đều vỗ tay. Viên chánh-phái-bộ nước Ethiopie cảm tạ đại-hội-đồng.

Khi đại-hội-đồng ưng chuẩn cái khoản nói về việc hội quốc-đồng-tác cộng-tác về đường trí-thức xong, thì M. Adatci (Nhật-bản) cám ơn đại-hội-đồng có lòng cảm ơn cho bản-quốc, và xin đại-hội-đồng giáp nước Nhật trong việc dựng lại các thư-viện bị nạn hoả.

Theo như lời trong bản tờ trình của M. Paiasion (nước Tây-ban-nha), thì đại-hội-đồng đã xét lời của nước Tây-ban nha bàn về việc công-nhận cho các văn bằng và về việc dựng một trường Cao-đẳng quốc-tế.

M. Politis (Hy-lạp) có đệ trình một tờ trình về cái thể lệ tuyển cử các hội-viên hết thường trực tại tòa trị-sự. Năm trước đại-hội-đồng xin định cái hạn các hội-viên hết thường-trực là ba năm, và cứ mỗi năm sẽ đổi một phần chia ba các chân hội-viên. Việc ấy hội-quốc chưa ưng chuẩn, nên đại hội-đồng lại nhắc lại các khoản đã xin năm trước.

Đại-hội-đồng lại nghe Mlle Forchhammer (nước Đan-mạch) đọc một bản tờ trình về công-cuộc bảo-hộ đàn bà con trẻ ở miền Cận-đông, M. Nadaff đọc bản tờ trình về công việc của hội đồng ủy-viên cứu trợ những người Nga tị-nạn, và những người Bảo bị trục xuất cảnh ngoại nước Hy-lạp. Đại-hội-đồng ưng chuẩn mấy bản tờ trình ấy.

Đại-hội-đồng xét bản dự thảo của M. Cirado, hội trưởng hội Hồng-thập-tự nước Ý về việc liệt-quốc cứu trợ những người bị nạn thiên-tai.

Đại-hội đồng lại xét cái vấn đề ương nồng của các việc chức trong bộ thư-ký của hội Vạn-quốc. M. Barboza Carneira (nước Brésil) có đệ trình một bản tờ trình về việc ấy.

M. Bamell Rodd (nước Anh) có đệ trình một bản tờ trình về việc phân phát các số phí lỗn. Các số phí lỗn năm nay cũng như các năm trước, duy có nước Nhật là được giảm mà thôi.

Tòa Trị-sự hội Vạn-quốc đồng thanh xin Đại hội-đồng ưng chuẩn khoản sau này :

Các hội viên trong tòa Trị-sự hội Vạn-quốc họp ý nhau mà công-nhận rằng các tranh-đoan xảy ra trong cuộc giao tế của các nước có chân trong hội Vạn-quốc, mà có thể làm cho cả nước phải tuyệt giao với nhau đều là ở trong cái phạm vi công việc của hội Vạn-quốc. Vậy nếu các nước dùng cách điều đình, cách trọng-tài hoặc cách thẩm phán mà không giải quyết được, thì theo như lời 15 khoản thứ 15 trong hiệp ước, nghĩa vụ tòa trị-sự là phải xét các tranh-đoan ấy.

Tòa Trị sự xin giao việc ấy cho các nhà pháp-luật học các nước giải thích khoản thứ 15 ấy. Vậy trong một kỳ hạn 15 ngày, mỗi chánh-phủ sẽ cử một nhà pháp-luật để cùng với viên tổng trưởng bàn pháp-luật trong bộ thư ký của hội Vạn-quốc kê cứu về cái vấn-đề ấy. Đến kỳ hội đồng sau thì các nhà pháp-luật phải đệ trình một bản tờ trình về việc ấy.

Nước Hoa-kỳ với nước Pháp

M. Blumenkal, ở New-York có tặng Cao-đẳng học-đường ở Paris một số tiền là 500.000 quan.

Nước Ý với nước Hy-lạp

Ngày hôm thứ năm nước Ý đã rút hết quân ở đảo Corfou về. Đội hải-thuyền đã trở về đến Tarente. Hiện cái còn có mấy chiếc tàu nhỏ đóng gần ở đấy, cho đến khi nào nước Hy-lạp nộp xong bồi khoản, thì sẽ rút về nốt. Song lại có tin rằng nước Ý lại sẽ cho mấy chiếc tàu khác đến trợ lực cho các tàu ấy.

Lại có tin rằng theo như lời hội-đồng các đại-sứ quyết nghị thì chánh-phủ Hy-lạp đã trả lãnh mọi việc đã chuyển cho nước Ý số 50 triệu lires của nước Hy-lạp kỳ lại một nơi bằng nước Nga.

Nước Nga và nước Finlande

Tin Riga. — Ở Moscou có tin đồn nói rằng tám người dân đất Carélie ở nước đó, khi đi qua nước Finlande đã giết viên tổng-trưởng hội-đồng đã định đường cương giới cho hai nước Nga và nước Finlande.

Việc nước Đức

Tin Berlin. — Chánh-phủ nước Đức có cử quan thượng thư các miền trả binh trả dinh mọi phương sách cho trong hạt sông Rhar được yên-ổn, trước khi điều-đình với Đồng-minh.

Các nhà chánh trị nói rằng nước nếu thiết quân-luật là cốt ý để giữ cho khỏi xảy ra việc cách-mệnh.

Tin Munich. — Các hội Ái-quốc sung chuẩn một khoản không biến đổng thân với M. Stresemann, và khuyên nhân-dân nên theo M. de Kahr xin lập lại cái lệ bình định.

Đồng-minh đối với nước Đức

Tin Bruxelles. — M. Herbette, là đại sứ Đại-pháp và M. Jaspar đã hội nghị với nhau hai ngài định rằng : Khi nào tình trạng trong hạt sông Rhar được bình yên như thường thì mới có thể xét đến cái khoản của nước Đức xin điều-đình về cái vấn đề bồi thường được.

HOA-KỲ KHÁT RƯỢU

Ở Canada, có một thành-phố nhỏ, tên là Sherbrooke, ở giáp giới Hoa-kỳ, từ khi ở Hoa-kỳ lập ra cái luật cấm rượu, thành Sherbrooke hóa ra một xứ nào nhiệt lắm. Đó là nơi tụ họp của các bác tửu đồ : các người Mỹ giầu có đều sang đó uống rượu, vì ở xứ mình thì lệnh cấm rượu đã thi hành nghiêm-nhặt lắm.

Ở thành Sherbrooke chỉ thấy rật những hàng rượu, cả ngày cả đêm, chỉ có một việc hầu hạ các bác tửu-đồ thôi. Người buôn bán ở đó nhiều lắm, mà cả ngày tái-hại, chỉ là bán rượu cho khoan đã mua.

Các quan hành-chánh ở xứ Canada đã cho chôn ở trên con đường từ Sherbrooke đến Hoa-kỳ, cứ 30 thước một cột chăng giây điện-thoại. Lại có một cái biển viết rõ số nhà nhà-thương, nhà người chữa xe ô-tô và nhà người cho thuê xe vải (xe đi không người lái). Cho nên những người cầm máy ô-tô, khi về có mang rượu lậu hư xe, thì đã sẵn nơi cần cứu.

Tin Trung-hoa

Ngày 20 Septembre 1925

Tin Tôn-Văn

Tôn-Văn đến Bắc-kinh.

Nam-quân thắng trận

Liên-quân (quân đội về phái Tôn-Văn) đánh lấy được Long-môn.

Tin Hồ-nam

Đàm-diên-Khải đánh giấy thép cho Tiêu-diện-Nam, nói rõ rằng mình không xâm-phạm đến địa giới Ngạc-châu, xin đừng hiểu lầm, mà hại đến cái cảm-tình Hồ-nam với Ngạc-châu.

Lễ-niệu-Bình đối với Triệu-hằng-Dịch

Lễ-niệu-Bình chủ-trương dung-nạp các tướng-sĩ đào tẩu của Triệu-hằng-Dịch.

Tin Triệu-hằng-Dịch

Triệu-hằng-Dịch sai Chu-diệu-Nam đuổi theo nhau, nói phao rằng chạy sang Nhạc-châu, kỳ thực chốn đến Phong-lăng, thu tập quân thua cho mình, để lo việc khôi phục.

Tin Lê-nguyên-Hồng

Tin đồn Lê-nguyên-Hồng gần đến Thượng-hải, nhưng việc Lê đi đó, cũng còn bí mật lắm, chưa có chứng cớ đích xác ; vì có người nói rằng sớm ngày 18 còn thấy Lê chơi ở vườn hoa Thiên-tân, thế thì cái tin đồn rằng Lê về một nam, cũng lại chưa chắc.

Triệu-hằng-Dịch lui về Chương-châu

Quân đội tham-dieu-Khải đánh phá Hành sơn, quân sĩ Triệu-hằng-Dịch tan mất 8, 9, Đàm kéo quân qua Lê-lăng đến Trường sa. Triệu sắp sửa trốn về Chương-châu.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Paiements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Điều-tra về cuộc làm tự-điển Việt-Nam

Hiện hội-đồng khởi-thảo bộ tự-điển Việt-Nam đương thảo về vần A : có người nói chữ A có một nghĩa là một cái đồ dùng làm bằng đất nung, hình thù tựa như cái chĩnh hay cái vại nhỏ để đựng nước hoặc đựng rau ở ngoài vườn mà hội-đồng không rõ có đích thực như thế không ? Vậy xin chất-chính cùng các bạn độc-giả. Có ngài nào biết cái ấy đựng nước thì xin trả lời và về sơ cái hình nó thế nào gửi lại cho bản-báo.

Việc làm bộ tự-điển Việt-Nam này, như lời trong mấy bài xã-thuyết của bản-báo đã nói trước, là việc chung của cả quốc dân ta ai cũng nên giúp vào một phần nghĩa-vụ, nhất là những phương ngôn, tục-ngữ, ca-rao, câu hỏng, bài hát và những tiếng riêng ở trong một vùng nào, trong một nhân đẳng nào thì cần phải nhờ có người ở vùng ấy, ở trong nhân-đẳng ấy bày bảo cho mới được.

Hội « Khai-trí tiến-đức » phát-khởi việc này, đã từ mấy tháng trước, mở cuộc điều-tra khắp cả các tỉnh, nhờ ai biết cái gì thì gửi thẳng về cho hội-quán hội « Khai-trí », nên bản-báo không phiền mở thêm cuộc điều tra trong báo nữa. Nhưng các bạn độc báo có nhiều ngài cũng viết thư gửi những điều có quan hệ về việc đó cho bản báo, vậy từ kỳ này trở đi, bản báo cũng xin đăng tất cả những điều có quan-hệ về việc làm tự-điển hoặc là phương ngôn, tục-ngữ ca-rao, câu-hỏng bài hát, hoặc là những tiếng riêng ở trong một vùng nào, trong một nhân-đẳng nào hoặc là lời giải thích ý-nghĩa một tiếng nào, một câu phương-ngôn tục-ngữ nào mà các ngài gửi lại cho bản báo lần lượt lên trên tờ báo này, thu góp ngài nào biên tên rõ của ngài ấy và chuyển độ cho hội-đồng biên tập tự-điển.

Mua xi nghĩa là gì ?

. . . ở trong tỏi có tiếng « mua xi » ; lối xét cái ý-nghĩa khác hẳn về ngoài Bắc, ngoài Bắc nói mua xi hình như là mua lẻ, mà trong tỏi nói mua xỉ thì là mua cất để về bán lẻ lại cho kẻ khác.

Quảng-trị, Nguyễn-ngọc-Khanh

HÀI ĐÀM

Khi rích-của và lúc bỏ-xu

— Bác tính ai có lẽ gì cái ái-tình tôi với con đầu Mèo. Có kể đã nói : « Thế nào nai đến nay chẳng *bách-niên giai-lão !* » Tớ ra nhỏ cả, bảo ạ.

— Tại sao vậy ?

— Khi mình còn tiền thì nó tới làm cái bộ thương yêu. Đến chơi nhất định không cho về, nằm ỳ tối mà bảo : « Hễ mình về để em nhé, thì em khóc rỗ tai cho mà xem ! » Bác tưởng nghe những lời như thế, ai không cảm-động, vì không mấm người ra như đống bột để chúng nó muốn nắn sao cô gì thì nặn ! Thế mà lúc bỏ xu đã gió giọng ngay. Tối hôm nọ tới nhờ tôi đưa chơi nó bảo : « Hôm nay nhà có hát anh Hai ở lại đấy chơi, sáng sớm mai sẽ về. . . . . chào ẻn ».

— Nghĩa là nó bảo anh ở lại *ăn thừa* có phải không ?

— Phải !

— Nàng mà cũng không nên giận : bỏ xu mà nó đã như thế cũng đỡ hận lắm.

— Lại còn anh cũng xỏ nốt !

Sơn-phong

LỜI ĐÀN BÀ

Cái lời khen

Người ta khi giao-thiệp với ai làm sao cho khỏi cái lời xung-dương tán-tụng, vậy mà chỉ dùng sơ sơ cho vừa mới cần chuyện để nghe thì được, chớ dùng lạm quá thành ra bọn nịnh bợt, lại là khẩu ố khả bỉ. Nguyên cái lời khen, tới cạo là một cái thưởng phạt và hình, mà khiến mọi người lớn nhỏ sang hèn ai cũng phục tòng nết thấy : nhưng đã nói rằng sự thưởng phạt tất phải cho phân-minh, nếu hay không hay cũng khen, thưởng lấy thưởng đi, thì bọ coi rẻ cái tiếng khen, sau dầu có sự đáng khen thực, mà người đời vẫn là mà không biết thực hay là giả, bỏ chỉ cũng sinh ra sự lầm sao ?

Ôi ! Khen mà khen cẩn, thì cái phẩm thưởng người lành lắy, lắm lúc vẫn tâm cũng sinh thẹn, dầu cho người ấy ngu không ra được cái điều thẹn đó, chẳng cũng có nhiều người khác phải thẹn thùa cho mình. Đó là những điều chưa rõ rệt ở trên tờ giấy mà còn thế, chớ nếu đã chép ra bắt mực, như đăng lên các báo-chương, các tập-chí, sự vạn nhân chi nhỉ mục, thiết tưởng lại càng quan-hệ biết bao, không phải ngẫu nhiên ; thấy ý-kiến một vài người yêu mình, hoặc yêu nâu mình, yêu danh vọng mình nói tốt cho mình mà đã đắc-sự quan danh dự là một bậc quí hèn của đời, tất là phải đợi ở công luận, thiên tha quí hậu mới sẽ phán đoán xong.

Đạm-Phương nữ sử

Cuộc thi thơ

Của Nam-phong-Quyên hội-sĩ

Thơ thi

DCCCXLIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Trải Lý Lê xưa có nhớ không ?
Thành quách chưa tiêu nền vượng khí,
Đền son hòa kính bóng khuê-cang.
Gió mưa xiết kể vòng Âu Á,
Thi-lễ gây nên chốn Nhị Nùng.
Mấy kẻ anh-hùng qua đó tá,
Ngoài tường nghiêng nghé luống hoài trông.

Nguyễn-đức-Tâm
Hoàng-mai, Hà đông

DCCCL

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Nền Giám là gương cõi Lạc-hồng.
Thăm thẳm dòng Thủ quanh bến Nhị,
Chon von đền bạch tựa non Nùng.
Kìa bia khoa-giáp tầng mây phủ,
Nọ gác thiền-du bóng nguyệt lồng,
Tự Lý, Trần, Lê gây dựng đó,
Văn-minh rạng vẻ họ tiên rồng.

Trần-đình Đại
62, Rue Broni, Hanoi

DCCCLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng nguy nga chốn Nhị Nùng,
Lễ-nghĩa hồi đây lan trải khắp,
Cương-thường tự đó gội nhuần chung,
Kìa bia kỷ-niệm nền khoa-giáp,
Nọ bảng lưu danh giống Lạc-hồng.
Trải Lý, Trần, Lê, hình chửa đổi,
Ngàn thu còn giữ nét nho-phong.

Đinh-văn-Phụng
151, Rue Colon, Hanoi

DCCCLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Ghi tích còn truyền đạo thánh công.
Mộc đạc vang lừng nơi đất Giám,
Khuê-văn rực rỡ cõi trời Đông.
Khói hương nghi-ngút làn sông Nhị,
Miếu mạo nguy nga ngất núi Nùng.
Trải mấy mươi đời nền giáo-hóa,
Cương-thường bồi đắp vững non sông.

DCCCLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thánh tích lưu truyền khắp cõi đông,
Xây đắp trời Nam nền giáo hóa,
Vun trồng đất Giám cội nho-phong.
Ấy bia tiên-triết gương càng tỏ,
Nọ vẻ khuê tinh bóng rỡi lồng.
Miếu vũ uy-linh còn dấu cũ
Mà nay hương khói vẫn tôn sùng.

Đào-bá-Nghiêm
Rue de l'Abattoir, Haiphong

DCCCLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nền nghĩa gây dựng cõi Á-đông,
Qua lối thành Nam nhìn nhận đó.
Kìa cung đền Bắc vững vàng không ?
Đôi hàng đá tạc bia từ Lý,
Bốn mặt tường cao bóng giải Nùng.
Khuôn phép dựng lên Hồng Lạc cũ
Non sông dù đổi đạo bao cùng.

Đinh-mậu-Liêm, Hàng Nứa

DCCCLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Hỏi khách qua đây có biết không ?
Trải Lý, Trần, Lê bao thế-kỷ.
Lưu danh cảnh thắng đối non Nùng.
Văn-minh Âu Á tuy thay đổi,
Miếu mạo uy-nghi vẫn kính sùng.
Khoa-giáp văn-chương nối Khổng Mạnh.
Một nền quốc-túy dưới trời đông.

Nguyễn-đức-Nghiêm
24, Grande rue Phúc-yên

DCCCLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ này ai hỏi chủ-ông ?
Hà-hải mênh mông dòng đạo-mạch,
Cung tường rực rỡ vẻ hoa-phong.
Nghìn năm bia đá hồn kim cổ,
Nước biếc non xanh dấu Lạc-hồng.
Trải mấy tang-thương trơ tuế-nguyệt,
Khuê-văn sáng vặc một trời đông.

Đào-bá-Cương
107, Rue des Médicaments, Hanoi

DCCCLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Văn-vật đâu hơn chốn thánh cung.
Phong-cảnh tốt như rừng Khuyết-lý,
Qui mô đẹp nhất cõi Hà-đông.
Hồ tây miếu vũ, cao còn thấp,
Núi Ngọc chùa Văn có vậy không ?
Đi lại Nùng-sơn cùng Nhị-thủy,
Một trông một mến cửa văn-phong.

DCCCLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo nguy nga sừng vẻ rồng,
Sông nước Nhị kia, sông nước Tô,
Núi non Nùng nọ, núi non Đông.
Văn-minh tuy gặp thời Âu Mỹ,
Đạo nghĩa còn chăm cõi Lạc-hồng.
Phủ mỹ cung tường xem chẳng chán,
Ai ơi ơ lại đứng mà trông.

DCCCLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-vật làm sao có biết không ?
Khổng-miếu nguy nga bao xiết kể !
Lý triều gây dựng hẳy nhiều công.
Đạo nguyên chảy suốt làn sông Nhị,
Văn mạch xông qua ngọn núi Nùng.
Chót vót cung tường trong cõi Lạc,
Tha hồ Á-vũ với Âu-phong.

Lương-quang-Ứng
Làng Luật-ngoại, Thái-bình

VIỆC HANOI

Thời tiết
7 giờ — 28 độ
15 giờ — 31 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 30 Septembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định 3 $ 10 và 3 $ 15 kể từ ngày 1er Octobre.

Tin tàu. — Tàu *Odessa* ở Pháp sang tới Saigon ngày 30 Septembre 1923, hồi 10 giờ sáng. Có chở 101 tải thơ.

Tiệc mừng quan đốc Mus. — Chiều hôm qua chủ-nhật, vào hồi 5 giờ, tại hội-quán hội Khai-trí tiến-đức, các tân-cựu học-sinh Cao-đẳng sư-phạm có làm tiệc *champagne* mừng quan đốc Mus mới được thưởng Bắc-đẩu bội-tinh. Có cả quan Tổng-trưởng Học-chính Đông-pháp Jonbin và quí phu-nhân, quan Giám-đốc Blanguernon và quí phu-nhân, quan Thiếu Hà-đông đến dự tiệc, còn các quan đốc các trường, các viên giáo-sư thì đủ mặt.

M. Hiến thay mặt tân-cựu học-sinh trường sư-phạm đứng lên đọc bài diễn-thuyết, xin dịch ra sau này :

« Bẩm quan Tổng-trưởng Học-chính,

Bẩm quan Giám-đốc,

Thưa các bà, thưa các ông,

Hôm nay tôi xin thay mặt tân-cựu học-sinh Cao-đẳng sư-phạm đứng lên cảm ơn các ông các bà đã có lòng chiếu cố mà đến dự tiệc này. Tuy có các ông các bà đây thì thành ra bữa tiệc có vẻ ngày nga, song dẫu vậy bề trong vẫn có cái tình đằm thắm thầy trò đến đây mà mừng quan đốc Mus được thưởng Bắc-đẩu bội-tinh.

Bẩm quan Đốc,

Anh em chúng tôi có mặt đây là muốn tỏ với quan lớn cái lòng anh em chúng tôi mừng rỡ xiết bao, từ khi nhờ ơn Chính-phủ quan lớn được Bắc-đẩu-bội-tinh. Những công trạng quan lớn giúp cho việc Học-chính ở Đông-pháp lâu nay đã biết bao nhiêu là người ca-tụng, vậy cái Bắc-đẩu này thật là cái thưởng đáng giá mà Chính-phủ ban cho quan lớn

Tiện đây, và những lúc này, anh em chúng tôi xin phép quan lớn nhắc lại những công việc quan lớn đã giúp cho anh em chúng tôi, cho thiếu-niên nước chúng tôi, để tỏ rằng không bao giờ anh em chúng tôi quên ơn quan-lớn được.

Khi quan lớn mới bước chân đến xứ này thì Chính-phủ giao ngay cho quan lớn cái trách-nhiệm khó-khăn là Đốc-học trường Bảo-hộ. Quan lớn đem hết tài-trí, đem hết tâm lực sửa sang, nên đến bây giờ trường Bảo-hộ mới được cái địa vị nhộn-nhao này. Mà không những thế, chính ở trường ấy quan lớn cho anh em chúng tôi được biết cái mục-đích mênh mông của nước Pháp là thế nào, và cái nghĩa vụ của chúng tôi phải đối với nước chúng tôi. Quan lớn thật đã gây nên được bao nhiêu nhân tài vì bây giờ ai lại không biết rằng phần nhiều là học trò quan lớn đang giúp cho việc tiến-hóa ở nước này.

Đến khi quan lớn biết bậc học thành-chung cho chúng tôi hẹp hòi quá, quan lớn đã bàn bạc với quan trên, là những người cùng ý với quan Toàn-quyền Sarraut mở-mang thêm việc học cho chúng tôi, nên trong lúc bên Âu-châu phải bước khó khăn, quan lớn cũng ra công mà lập cho thành trường Cao-đẳng Sư-phạm. Trong sáu năm trời nhờ quan lớn và các quan giáo có mặt đây, anh em chúng tôi đã biết sâu-xa cái mục đích cao thượng của nghề chúng tôi. Không những thế mà thôi, quan lớn lại còn hết sức tìm tòi mà bênh-vực quyền-lợi cho chúng tôi nữa.

Bấy nhiêu công-đức thì chúng tôi lấy gì mà đền ơn quan lớn được, chúng tôi tưởng chỉ có cái lòng chúng tôi đem trao cho quan lớn, vì chúng tôi chỉ còn biết lấy cái lòng mà đối với người ân-nhân của chúng tôi. Tục-ngữ Annam có câu rằng : « ăn quả nhớ kẻ giồng cây » nên bao giờ chúng tôi cũng tưởng nhớ đến quan lớn. Ngày hôm nay thật là được cái dịp may-mắn để chúng tôi tỏ chút lòng chúng tôi nhớ ơn quan lớn và cả các quan giáo chúng tôi.

Xin các ông các bà cùng với chúng tôi uống chén rượu này để mừng quan Đốc. »

M. Hiến đọc xong thì ai nấy đều vỗ tay, ngoài sân lại điểm thêm tiếng pháo.

Quan Đốc Mus đứng lên đọc một bài diễn-thuyết trả lời. Ngài cảm ơn tất cả mọi người đã có lòng yêu ngài mà đến dự tiệc, nói đến thưởng Bắc-đẩu-bội-tinh ngài rất là khiêm-nhã, thế mới biết người học rộng cũng có khác, rồi ngài nhắc lại cái cảnh trường Bảo-hộ lúc phôi-thai ra làm sao « có bốn phòng bằng gỗ, mùa thu gió thổi buốt sương, mùa hè có ánh mặt giời lên là đã bị nóng không chịu được. Thầy dạy thì ít, sách vở chẳng có, học trò thì thầy ra cho cái gì mới có mà học. Thế nhưng mà đến cuối năm thứ tư, thì bằng Thành-chung vẫn bài học trò cũng khá cả. »

Ngài ngợi khen cái bản tính người Annam về sự học. Lúc ngài nhắc lại đến các thầy giáo lúc bấy giờ, người thì còn, người đã khuất, ngài không cầm được giọt lệ, làm ai cũng động lòng.

Sau ngài chúc cho trường Cao-đẳng Sư-phạm mở mang ra nữa, ngài nói ngài còn nhiều hi vọng cho trường ấy mà không phải là hi-vọng viển-vông, vì ngài đã biết sức học-trò.

Ngài nói dứt lời thì tất cả mọi người đều vỗ tay. Chuyện trò một hồi lâu rồi trước khi về có chụp ảnh để giữ lấy một ngày kỷ-niệm.

Tòa án Đại-hình. — Hôm nay tòa án Đại-hình xử việc sau này :

Nguyên ngày 10 Mars 1922, hồi 8 giờ sáng có một bọn lái buôn An-nam ở làng Hồn-bằng đến Đại-lý Napé (Ai-lao) trình giấy căn-cước. Nhưng quan Đại-lý đi vắng, trong đồn chỉ có hai tên lính coi là Champa và Lê-Chấp cùng người đội là Nai-Khen. Trong bọn lái buôn ấy có một người tên là Phạm-hữu-Anh 21 tuổi, gánh một gánh trầu-không và cau để đi bán. Bấy giờ có một người đàn-bà Lào đến mà-cả rồi mua 100 lá trầu-không trả một hào. Tên Nai-Khen là đội cơ cũng mua 100 lá trầu, nhưng chỉ trả có 6 xu thôi. Người bán hàng không bằng lòng nói là không đủ vốn. Tên đội cơ nổi giận đánh ngay lập tức.

Người bán hàng thấy đánh mình sợ hãi liền xin bằng lòng bán 6 xu vậy, vội vàng cầm con dao định chặt những cái lạt buộc gánh hàng. Không ngờ tên đội cơ tưởng cầm dao dọa đâm, nó liền sấn lại vừa đánh vừa gọi lính ra sửa. Bấy giờ tên lính Champa và Lê-Chấp lại cùng với tên đội cơ đánh đá mãi người bán hàng đau quá ngã xuống. Chúng lôi dậy kéo vào đồn giam.

Một chốc chúng lại kéo tóc người bán hàng lôi ra ngoài trạc cả thái-dương ra, rồi lại cầm gậy cầm guốc xúm lại đánh mãi cho đến lúc quay lăn xuống đấy nằm ngay đơ ra không cựa cậy được mà vẫn chưa thôi.

Chúng thật là hung tợn, thấy những người đứng xem đấy sợ sao hồi nhau chúng cũng đánh cả. Mà bấy giờ có viên chủ sở Giây-thép xưa nay chúng vẫn nể sợ và kính trọng mà bảo chúng cũng không nghe, cứ việc đánh thẳng và đá người hàng trầu cau ấy mãi.

Khi chúng thôi không đánh nữa, người bán hàng nằm một lúc hồi lại gượng đứng dậy rồi lại ngã vật ngay xuống đấy, cách độ một giờ đồng hồ thì chết.

Khám nghiệm thì thấy người bán hàng ấy có nhiều thương tích, nhất là ở bụng và lá-lách thì vỡ ra.

Tên Nai-Khen và tên Champa đã thú nhận có đánh người bán hàng ấy. Còn tên Lê Chấp là người An-nam thì chối và khai rằng vào can chứ không đánh.

Cả ba tên phạm trước chưa can án bao giờ.

Tòa xét xong kết án phạt tên Nai Khen 5 năm tội đồ, tên Thân champa 2 năm tù và tha cho tên Lê-Thập vì xét không đủ chứng.

Bầu cử hội-viên thành-phố. — Còn có sáu hôm nữa thì bầu cử hội-viên Tây Nam cho thành-phố Hanoi mà đến tận hôm nay việc bầu cử vẫn còn rừng rưng như không, mấy cái bảng gỗ treo ở tòa Đốc-lý, sở Cẩm, phòng Thương-mại để yết tên những người Pháp ra ứng cử, đến nay vẫn còn bỏ trắng. Nếu vậy thì có lẽ bên hội-viên Pháp không có ai ra tranh.

Bên hội-viên Annam hình như người lạnh lắm. Đến nay mới có tin rằng M. Vũ-bá-Phúc là chủ hiệu Phúc-điệp buôn bán và thầu-khoán ở phố Huế sẽ ra ứng cử kỳ này. M. Phúc vốn là một nhà buôn lớn ở trong thành phố đã nhiều người biết tiếng thì tưởng ra ứng cử cũng phải.

N. V. S.

Sở Vô-tuyến Bạch-mai. — Trong tháng Septembre mới rồi, sở Vô-tuyến Bạch-mai nhận được 34.858 tiếng, và gởi đi 8.737 tiếng. Cộng là 43.595 tiếng.

Thi tú-tài Tây. — Sáng hôm nay tại trường Trung-học *Albert Sarraut* đã bắt đầu thi tú-tài Tây. Số học-sinh ứng thi được 33 người, phần nhiều là người Nam cả và bốn cô con gái Tây.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Ăn cắp mũ. — Tên Ng-văn-Phúc, đầu bếp, can về việc ăn cắp một cái mũ, trước tòa đã phạt vắng mặt 3 tháng tù, tên ấy xin chống án, nay tòa xét lại cũng y án phạt trước.

Ăn cắp giây thép. — Quản xã làng Vôi, tỉnh Bắc-giang đương đi tuần, chợt thấy tên Chu-trọng-Liêm tay cầm một cuộn giây điện-thoại ở trong khe đồi đi ra, nghi là cắt trộm, liền bắt và cùng với lý trưởng giải trình quan phủ sở tại. Tên phạm thú nhận ngay. Tòa phạt tên Chu-trọng Liêm 14 tháng tù.

Ăn cắp gỗ. — Tên Trương-v-Sách, gác ở garé can về việc ăn-cắp 10 tấm ván giá đáng 3 p. bị phạt 3 tháng 1 ngày tù nhưng cho án treo, vì trước chưa can án bao giờ.

Biệt xứ chung thân. — Tên Hoàng-văn-Xoăn, du đãng, không có nghề-nghiệp gì phải phạt 4 tháng tù về tội ăn cắp rượu và hết hạn tù bắt phải đi biệt xứ chung thân vì trước đã can án nhiều lần.

Ăn cắp tiền của chủ. — Ngô-nguyên-Cần, làm công cho hiệu Hòa-thịnh bán hàng cơm tây ở phố Bờ-hồ của M. Ngô-thanh-Ba là ông nuôi, ăn cắp tiền của hiệu ấy trốn đi bị sở Mật-thám bắt được. Nay M. Ngô-thanh-Ba xin thôi không kiện. Nên tòa lượng tha cho.

Chữa răng không có bằng. — Việc M. Tạ-duy-Tư ở phố Bờ-hồ bị kiện về việc mở cửa hàng chữa răng không có văn bằng chuyên môn hiệu đã xét lại tòa sáng hôm nay. Tòa hỏi bên bị cùng chứng tá và nghe luật-sư bên bị cãi rồi hoãn lại để nghị án.

Nhất cử lưỡng tiện. — Đến tối 3 Octobre tức là 23 tháng tám này rạp Sán-nhiên-đài sẽ diễn một tối để quyên vào việc trợ cứu các miền bị lụt. Rạp sẽ diễn một tích rất hay rất có lý thú để hiến các ngài cầu vui và làm phúc tiện thể.

Xin bà con trong thành phố hãy đến đó nên tới xem cho thực đông, trước là mua vui, sau là cứu giúp cho người đồng-bang đang bị khốn khó trong nước lửa.

Hội-đồng cứu giúp các miền bị lụt lại cáo

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thưởng thọ đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang-mai

[illegible]

KHÁM BỆNH : Số 3 đường [illegible]

Một cái đám cưới kỳ-khôi. — Ngày thứ sáu mới rồi tòa Đốc-lý có làm lễ cưới cho một cặp kia, người chồng nghe đâu làm thầy ký tại nhà khách-sạn Tây ở trong thành phố. Đang khi viên chánh phòng coi việc giá-thú hỏi tên tuổi cô dâu với chú rể thì lúc ấy đâu thấy một người đàn bà [illegible] chạy vào mà ngăn trở việc kết hôn ấy, khai rằng chính mình là vợ cả chú rể đương cưới đó.

Chú rể thì khai rằng vợ cả đã bỏ xong rồi, hiện đã có giấy của thầy kiện chứng nhận. Tòa Đốc-lý cho về lấy giấy để xét lại. Hôm sau cả ba người lại đến, mà bên vợ cả bên vợ mới, đến có viên gia-nhân đến tòa Đốc để bảo-thủ, đứng chật cả cửa tòa Đốc-lý.

Tòa xét cái giấy ấy cũng chưa có gì làm chứng thực được, nên ngài phải hoãn việc cưới lại, còn đợi Tòa-án xét làm sao đã.

Có một điều lạ là, làm sao người vợ cả lại bị hai người đội xếp An-nam giằng co, một người ẩm lôi lên xe chung người mà đưa về sở Cẩm. Sự ấy là bởi bên vợ lẽ gọi đến hay bởi lệnh ở đâu thì cũng phải là trái phép lắm. Cặp chả rể với vợ cả thì bấy gia-nhân bên vợ cả đương chực cửa tòa Đốc-lý đông lắm mà không dám ra, đi cửa nào cũng có người đón, sau có một quí-quan sẵn có ô-tô trong sân tòa, muốn cho khỏi xảy ra sự lôi thôi thì cho mượn xe đưa cô dâu chú rể chưa thành hôn ấy ra cửa về phía sở Lục-lộ.

Ai tín. — Bản-quán được tin buồn rằng bà Maria Phủ Hào-Địch, 77 tuổi, tạ thế tại quí-quán làng Quỉ-nhất ngày 19 tháng tám ta vừa rồi. Đến 5 giờ chiều ngày 23 thì sẽ rước linh-cữu ra nhà thờ làng Quỉ-nhất làm lễ và 8 giờ sáng ngày hôm sau thì làm lễ an-táng tại quí-xã.

Vậy có mấy lời kính viếng cụ và chia buồn cùng quí-quyến.

LỜI CÁO PHÓ

Chúng tôi không may phải sự buồn rầu cáo-phó để các quan, các ông, các bà biết rằng : Mẹ chúng tôi, bà chúng tôi, bà cố chúng tôi là :

Maria Phủ HÀO-ĐỊCH

thọ 77 tuổi đã tạ thế tại tệ-xá ở làng Quỹ-nhất ngày 19 tháng tám năm Quý-hợi (29 Septembre 1923). Chúng tôi định đến ngày 23 tháng này (3 Octobre 1923) hồi năm giờ chiều rước linh-cữu ra nhà thờ Quỹ-nhất làm lễ cầu nguyện, rồi 8 giờ sáng ngày hôm sau rước an táng tại nghĩa-địa Nghĩa-trang.

Vậy xin các quan, các ông, các bà nhớ cầu nguyện cho linh-hồn bà Maria thì chúng cảm ơn vạn bội.

Trưởng nam : Vũ-thị-Sen
Thứ nam : Hoàng-thị-Hồi
Cô ai tử : Trần-ngọc-Ruẫn
Trần-ngọc-Uyên
Trần-ngọc-Huyền
Đích tôn : Trần-ngọc-Bao
Trần-tộc đồng tộc bái cáo

(Lời đăng báo này thay giấy cáo-phó)

Thưởng hàm về nước lụt. — Các ông chánh tổng tỉnh Thái-bình có tên sau này đều được thưởng hàm hoặc thưởng hàm vì đã đắc lực trong việc hộ đê năm 1923.

Thưởng tòng thất phẩm văn giai :

M. Ng-qui-Riện, chánh bát-phẩm, chánh-tổng Đông-trác, huyện Quỳnh-côi.

Thưởng tòng bát phẩm văn giai :

MM. Lai-Ung, chánh cửu-phẩm văn-giai, chánh-tổng Xuân-vũ phủ Kiến-xương. Đào văn-Công, chánh-cửu-phẩm văn giai chánh tổng Trục-nội Thái-bình. Vũ-quang-Tiến, chánh tổng Lộc-điền huyện Thư-trì.

Thưởng tòng cửu phẩm văn giai :

M. Phạm-đức-Nhân, chánh tổng Đông-xá quán làng Phú-lộc huyện Hưng nhân.

Khổ vì nghỉ mát. — Chuyến xe-hỏa ở Vinh ra đêm hôm 23 Septembre mới rồi khi đến kilomètre 53 + 400 vào khoảng gare Phủ-lý và gare Đồng-văn thì đè phải một người con trai trạc 20 tuổi, mình đứt ra làm ba, đầu một nơi, hai chân một nơi, mình lọt vào giữa. Sáng hôm sau dân sở tại đã trình quan mai táng.

Đã nhiều lần dân các miền nhà quê gần đường xe hỏa bị cái nạn này vì quá đại có đêm nóng nực thường hay ra nằm chơi mát trên đường sắt. Đã hay rằng ai cũng biết thế là nguy-hiểm, nhưng lúc mệt ngồi thì ai cũng tưởng cho [illegible] nông nực, chợt chợp mắt ngủ quên, hoặc có khi tính giờ xe-hỏa tưởng là hết, không còn xe chạy nữa; chứ biết đâu là thường hay có đêm lại có những chuyến xe chở hàng. Như là từ khi có những chuyến chạy đêm từ Hanoi vào Nghệ hay là từ Nghệ chạy ra thì thường xảy ra luôn cái nạn rất thảm.

Vậy muốn tránh khỏi cái nạn ấy, tưởng các quan địa-phương, các thầy lý-tổng ở gần đường xe-hỏa nên lưu tâm mà khuyên dụ dân cho dân các miền nhà quê đó đừng nên ra nằm đường sắt làm gì nữa, thì cái họa ấy mới mong tiệt đi được.

Giấy bạc giả. — Quan Dự-thẩm đã giao cho sở Mật-thám xét về việc lưu hành và đổi một cái giấy bạc giả.

Xe ngựa đụng xe nhà. — Sáng hôm kia hồi 9 giờ một cái xe ngựa xe su do một người lính tập cầm cương đi ở hàng Than thì đụng phải cái xe nhà của Mme Ng-thị-Ba ở hàng Nón số 2. May không việc gì đến người, chỉ hư hỏng xe mà thôi.

Ngã xe lửa. — Đêm hôm kia hồi 12 giờ, chuyến xe lửa cuối cùng ở Bắc sang có chở một người đi trẩy đền Kiếp-bạc về bị trọng thương ở mặt. Hỏi ra thì người này tên là Ng-v-Thái 45 tuổi làm bồi cà-phê nhà ở hàng Bạc số 103 bị ngã xe lửa ở kilomètre 28, khỏi ga Đáp-cầu một ít. Lính tuần cảnh coi ở ga đã cho khiêng về nhà thương Hanoi chữa thuốc, tay mặt mũi rách nát, máu mê chảy ra nhiều, nhưng xem chừng cũng chữa được, không việc gì.

Quan Đốc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con [illegible], các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, [illegible] và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, [illegible] đau mắt, các chứng cái trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gia, số nhà 23, Hanoi ống nói 214.

Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người ốm, người [illegible] đến nằm, ai cần lại hỏi. 2063

Tin vặt. — Ng-thị-Thêu 18 tuổi ăn cắp một cái thắt lưng nhiễu của chủ cũ là Mme Ng-thị-Khuê ở hàng Đồng số 66; Ng-thị-Thuần 23 tuổi ăn cắp quần áo của Mme Ng-thị-Ba đường Broni số 19, Ng-thị-Mùi 20 tuổi làm thợ bạc lấy của Mme Ng-thị-Tu 20 đồng bạc đều phải bắt để xét hỏi.

Ng-đức-Thi tức Sinh 22 tuổi phụ bếp nhà ở đường mới chợ Hôm bị kiện là đánh Ng-thị-Tư ở đường Broni đã phải bắt để xét hỏi.

Lê v-Sáo thợ thêu, bắt được mang mấy cái quần áo nghi là của ăn cắp cũng phải bắt để xét hỏi.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tàu của chính-phủ. — Hồi 16 giờ ngày 28 Septembre 1923 pháo-thuyền *Moqueuse* ở vịnh Hạ-long, đã về tới Haiphong, chừng hết tuần lễ này lại bắt đầu đi tuần-phòng suốt dọc duyên hải từ đây vào Saigon.

Pháo-thuyền *Astrolabe* đã nhổ neo chạy ngày 26 hồi mười giờ rưỡi sáng và pháo-thuyền *Octant* đã nhổ neo chạy ngày 27 hồi năm giờ chiều đi họa-đồ và đo nước mấy con đường ở cửa Lạc.

Việc án-mạng vì múa sư tử. — Việc này nguyên-do từ [illegible] nên các quan tra cũng chưa do biết đích được, nhưng cứ như lời của phần nhiều người nói thì bọn múa sư-tử của tên Nguyễn-văn-Vượng chết đấy ở xóm Trại-sau đi lên đường Sadi-Carnot vào múa lấy giải ở một nhà kia; còn bọn Nguyễn-văn-Đang tức Chang bị ngờ là đánh chết tên Vượng ở phố Đầu-cầu đi xuống đường Sadi-Carnot thấy bọn Vượng đang lấy giải thì cũng ra vào định tranh lấy. Bởi vậy hai bên thù nhau, ngay lúc đó cũng ra [illegible] thôi, mỗi bọn đi mỗi ngả. Lúc hai bên mới hai bên đều sinh sự vào khoảng quá bảy giờ; đến chiều giờ hai bọn lại gặp nhau ở Đường-Cát mới lấy việc trước làm thù mà tranh nhau đánh, không bên nào đi trước để lấy có đánh nhau.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

MỚI XUẤT BẢN

TÁI-SINH-DUYÊN «HẬU-BIÊN»

(Sự-tích Mạnh-lệ-Quân)

再生緣後編

Cuốn « Hậu-biên » này so với « Tiền-biên » thì nhiều trang hơn, mà giá cũng bán có 0 $ 30 và 0 $ 20 tiền cước-phí. Ngài nào muốn mua, xin gửi thư và mandat cho ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC, *Trung-Bắc-Tân-Văn* Hanoi. Có bán tại bản-quán cùng các cửa hàng sách.

Do Võ Phí Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC
KIỂU PHÁP
Vẫy kỳ-mỹ thượng hạng
Mặt mạ kim
Có chữ dạ quang
BẢO-HÀNH 5 NĂM
Giá..... 5$00
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI

Savon Cadum

Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.
Vả lại savon nầy tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không bỏ chúc nào, mà lại lấy giải bằng hai các savon thường.
Giá mỗi cục Savon Cadum là 5xu quan tiền Langsa.
2 i.00

山 KHƯƠNG-SƠN 姜
Chủ nhân : PHẠM-ĐÌNH-BIỂM
Hanoi, n° 29 Rue de la Soie, Tonkin
Bán-hiệu bán tạp hóa, có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông, dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.
Các quí-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tỉ-tỉ. Có gửi hàng theo lối lĩnh-hóa giao-ngân (contre remboursement),

房藥成和南
Ai có bệnh nên biết hiệu Nam-hòa-thành, số 26, phố Mới, Hanoi, có thầy xem mạch, biện chứng giỏi, chữa được nhiều bệnh khó. Thuốc nước, thuốc viên, quí-khách dùng gì cũng có. 2098

ĐÃ BÁN QUYỂN THỨ 19
說小令古
Cổ Kim Tiểu Thuyết
tại nhà-in KIM-ĐỨC-GIANG Hanoi.
Hiệu đã đi in xong và bán quyển thứ nhất truyện Vạn-niên-thanh (Cao-tòn du Giang-nam) 32 trang, giá bán 0$12 ; ở xa gửi thêm tiền cước. 3622

XIN XEM CHO KỸ
Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay để ý có làng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:
« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »
Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit ĐỒNG-NAM-MỸ

Dệt lãnh tịa, vải-mán, khăn mặt, đồng giày tây, giày ta, va-li, làm mũ (nón), khăn sếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cất và bán lẻ.
Tổng cục : Hà nội phố hàng Bông số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10 đường Bonnard, 80
Công-nương tại Thái-hà-ấp.
Hàng tốt giá hạ, quí-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐỒNG-NAM-MỸ số 152. Rue du Coton, Hanoi. 2096

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
42, Rue des Cantonnais, 42
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 256

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vải nhiễu, hàng tàu nhiễu tốn, hàng thật tốt, giá thật rẻ.
Có bán gì hàng in chữ hay màu thì, nhuộm, tinh, bạn, hàng, quế, vân vân và hàng Saigon như tinh thế, vân vân.
Hàng mới về hễ cứ mỗi tháng chúng tôi có mới thêm vào khá. Những hàng này bán buôn rẻ lắm, nên không nên nguyện không nói thêm được.
Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà chọn, nếu ở xa thì gửi thư về, bản hiệu sẽ gửi mẫu hàng theo.
Cẩn-bạch
YU-WO-TSEONG
2010

SÁN-NHIỄN-ĐÀI

Hội Sán-nhiên-đài họp đại hội đồng thường niên

Đáng 1 giờ chiều hôm chủ nhật 14 Octobre 1923, xin mời các ông các bà có cổ phần ở hội « Sán-nhiên-đài » đến họp Đại-hội-đồng thường niên tại nhà hội ở ngõ hàng Mã-mây, số nhà 18, tỉnh Hanoi.

LE CONSEIL D'ADMINISTRATION

Tối thứ hai 1er Octobre 1923
Diễn hai tích
Một tích chèo cổ — Một tích tuồng pho
Tích thứ nhất :
NGUYỄN QUỲNH THỊ ĐIỂM
Tích thứ hai :
NHỊ NỮ TRANH PHU
Toàn đào kép trẻ con diễn rất khéo.

Tối thứ ba 2 Octobre 1923
Nghỉ hát

Đề bàn hát tế Tổ

Tối thứ tư 3 Octobre 1923
HỒNG THỦY THAO THIÊN
Bản-hội diễn tích này thu được bao nhiêu tiền giúp cả vào nơi bị lụt ở xứ ta.
Tích hát này hợp với cảnh nước lụt, có nhiều cảnh lạ, lắm câu hát hay, lối cổ múa bắt giặt, thật là một buổi hát đặc biệt, xin mời các quí khách chiếu cố đến xem vừa mua vui vừa làm phúc.
Hội-đồng Trị-sự Sán-nhiên-đài cổ lời mời riêng các ông các bà hội viên biết rằng tối hát này là tối hát để làm phúc, xin các ông các bà Hội-viên có đến xem thì cũng giả tiền vé cho như người ngoài vậy.
Vé chục tối nay Hội cũng không nhận.

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên môn người Đại-pháp* chế ra

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* STANDARD », Julien & Fortin, số 8 đường Gia-Long, Hanoi

Sau khi được tin tên Ng-văn-Vượng chết thì tên Ng-văn-Dang tức Chung và đồng-đảng là tên Ng-văn-Mão, 18 tuổi, nhà ở An-biên, đều đi trốn ngay, nhưng trốn đâu cho thoát, ngày 27 trước lính mật thám đã tóm được cả rồi, hiện nay còn tống giam để mai mốt sẽ giải vào tòa-án xét.

Một việc ăn mạng nữa. — Vừa rồi ở sở Xi-măng lại xảy ra một việc ăn mạng nữa như sau này :
Nguyên từ trước đến giờ tên Phạm-văn-Thanh thường vẫn vào sở Xi-măng mua mán-mua và phai bán cho những người trung-thầu ở sở lấy đam ra ngoài để bán kiếm lời ; song ta cũng lạ gì thỏi thóm của người đời, mua một lấy mười, tên Thanh thường ăn cắp những đàn gỗ và chỉ vụn nhét dấy thùng rồi lại lấy phoi-bào hay mùn cưa để mua phủ lên trên. Bọn canh gác là Ng-tiến-Cung, 22 tuổi, Vũ-v-Che, 20 tuổi, Ly-v-Đại, 17 tuổi và Trịnh-đình-Vang, 17 tuổi, biết thóp tên Phạm-v-Thanh như thế, mới bảo nhau rình bắt, thì ngày thứ bảy bắt được quả tang thật. Chúng xua nay tức tên Thanh đã đấy rượt mới ra sức đánh một mẻ, nhưng chẳng may quá tay đánh phải chỗ phạm nên tên Thanh chết.
Hiện những tên hung-thủ kia đã bắt được cả, còn tống khám để hậu xét.

Tình nhân-loại. — Mme Ng-thị-Tiến, 24 tuổi, nhà ở phố Arsenal (Hải-phòng) có đơn trình rằng vừa rồi thấy một đứa con gái chừng hai tuổi của đứa gái-mại nào bỏ ở bãi hoang ở đàng sau nhà thì đã đem về nhà nuôi hẳng hẳn hoi.
Tình nhân-loại, nghĩa đồng-bào của Mme Tiến thật đáng khen, mà ta lại giận thay cho cha mẹ đứa bé kia nỡ nhẫn tâm chực giết con bằng một cách hèn mạt vô cùng.

Thuyền đâm... — Một chiếc thuyền chở nặng tới hai mươi tấn than đá đâm ngay ở dưới gầm cầu Jofre, về phía bến Hà-ly, đã mấy ngày hôm nay rồi mà vẫn chưa thấy ai lại nhận. May chỗ thuyền đâm gần vào bờ nên không ngăn trở việc lưu thông của các thuyền khác.

Việc rất ro. — Hồi 10 giờ hôm thứ bảy, khi chiếc tàu *Amiral-Mielly* sắp-sửa vào bến, một người thấy-thầy đang xếp đặt các vàn tàu thì chẳng may ngã xuống hầm tàu. Người làm tàu bèo lên rồi để lên ô-tô chở vào nhà thương. Người lấy rằn rỉ kêu trong người đau đớn lắm, có lẽ gẫy cả hai chân.

HÀ-ĐÔNG

Đình đám hội xáo. — Chiều hôm thứ bảy nhà xảo quỷ quan Hà-đông có mở hội, nào cờ, nào ma-dích, bơi chải ; đàn, hát, tiếc, nhảy đầm ; có đèn điện cái xanh, cái trắng, cái đỏ, đặt trên cây, dưới đất, treng chẳng giới, xem thật là ngoạn mục. Các quý ông, quý bà, xa gần về chơi hội đông lắm.
Người Annam, nhà quê kẻ chợ, đủ hạng người, cũng lại chia vai, song đứng ở đường và ngoài đậu mà đi có linh cảnh cải tiếp và lấy lời ngoa ngôn tiếp đãi.
Annam ta, trí khôn với tiền bạc thì ít, nhưng thì giờ thì thật là nhiều X. lai cảo.

Trộm lúa. — Đêm hôm thứ bảy, có một bọn chừng 11, 12 người kéo nhau đến bãi làng Dương-liễu huyện Đan-phượng gặt trộm lúa.
Khi thấy làng Dương-liễu, biết ra giặc, hai bên đánh nhau, bèn tuần phải bốn người bị thương nặng, bèn trộm phải một người, (mà chính là người đầu đảng) bị một nhát đâm vào ngực chết ngay. Quan sở tại và quan thầy thuốc về khám nghiệm người chết rồi cho chôn.

(Đông ngạc)

Cái ngạc bà tâm. — Làng Đông-ngạc thuộc tỉnh Hà-đông đã có tiếng là làng văn-vật xưa nay, mà hầy còn có sự khuyết-điểm. Làng ấy không lập nhà hộ-sản, không có cô đỡ tốt nghiệp ở trường Thuốc, nên chỉ những người sinh đẻ phải đàng bà tầm tối cô đỡ cho. Tuy gọi là bà tầm mà kỳ thực chẳng am hiểu tý gì về việc sinh đẻ cả. Có người chưa đến tháng cứ mà đau bụng, bà tầm thấm bảo rằng đứa bé sắp ra, phải dặn cố lắm. Ôi người đàn bà dậu sản bầy hơi thì đứa bé mới ra được ; mẹ thì lẻ đi đứa bé ngoắt sẽ được một tý là hết đời ! Việc đó người mẹ còn sống còn khá, chứ như việc sau này mới rất là thảm thương. Một người đàn-bà có mang đau bụng từ tối hôm trước, mãi đến trưa hôm sau vẫn chưa đẻ, thì bà tầm lấy gọi thêm ba người rất khỏe mạnh để hiệp sức với bà tầm lấy, mà đè người đàn bà chửa ra rồi lối cái thai ra. Khốn nạn cho người đàn bà chửa đau quá, vừa kêu vừa dãy... Tuy phần đẻ đã rách nát ra, mà bốn người ngu dại lấy vẫn chưa lấy được thai ra. Người nhà người bị nạn lúc bấy giờ, mới biết rằng việc ngoay cấp đến nơi, bèn đem người bị nạn đến nhà thương Hanoi. Khi quan Đốc tờ lấy đứa bé ra thì thấy xây sát nhiều lắm. Những vết thương đó là do bọn bà tầm làm ra. Vì thương tích nặng nề nên đứa bé chỉ sống được bầy ngày mà thôi. Còn người mẹ thì vì những chỗ bị xé thối ra, được mươi ngày lạnh ngắt như tiền.
Ôi ! trong thấy tình-cảnh ấy ai mà cầm lòng đặng !
Mong rằng những bậc hào-trưởng trong làng ấy biết thêu dệt những tình hình như vậy mà đứng lên lập ra một nhà hộ-sản để dân làng Đông-ngạc tránh khỏi cái nạn bà tầm.

Một người trong làng lại cảo.

NAM-ĐỊNH

Tôi có một tòa nhà gạch số 16, phố hàng Bông, tỉnh Nam-định, muốn bán. Vậy ông bà nào muốn mua, xin lại đó mà xem nhà. Hiện nay cái nhà đó vẫn cho thuê đã ba năm nay. Sự giao-thiệp gì xin cứ viết thư cho tôi làm số than ở Campha (Hongay).
M Vinh
2098 Interprète aux Charbonnages

BẮC-NINH

Tin nước. — Nước lụt nhiều nơi vẫn chưa rút hết. Đê Phả-yên nay đã hàn khẩu rồi và mọi đã cấy lại được một phần lớn.

Trẩy đàn Kiếp. — Từ sáng hôm 16 tới đến giờ, những người đi trẩy đàn qua tỉnh Bắc đông lắm. Nào có nào kiệu, nào gà nào gọa, tay xách lưng đeo ô-tô nhà, ô tô bằng, xe lửa tàu vật, tàu thủy, xe tay, đi lại rộn rịp suốt mấy đêm ngày.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trẻ-con chết người có trí khôn thì không ai có thể tin được!
Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ bảy, tỉnh Hải-dương lời chứng phê rằng :
Chứng-thực quả-thực phòng của MONTÈS quí ông, có nhờ chứng một thứ rượu bổ để tăng ngự-dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước tạo phẩm thì gửi cho qui ông phòng chế-ông đi là thành-giả.
Khâm thử.

以 嘉 有 健 能
我 福 效 脾 飲
國 壽 驗 胃 食
民 康 神 主 無
同 寧 方 氣 病
胞 永 試 求 服
內 固 參 藥 醫
閣 基 觀 良 師

, Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trẻ-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS,
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bản báo.

56 48

NGỌC-KIỀU-LÊ

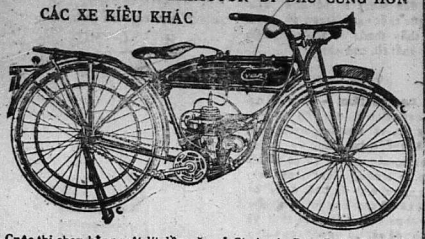
(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc đanh-danh ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Một hôm, *Bạch* lão gia đang ngồi có người vào báo rằng :
— Quan *Dương* ngự-sử đợi Quang-lộc-tự-khanh được thăng Hình tuần-phủ ở *Triết giang*, nay tiện đường qua đây, muốn vào bái-yết lão-gia, việc ấy chẳng tối đến báo trước.
Bạch lão-gia cười thầm mà nói một mình rằng :
— Từ trong thành tới đây, kể hàng 60 hoặc 70 dặm đường mà lão ta chịn khó lắn đến thì cũng đáng gọi là cái-quá tự-tân vậy. Nếu ta khinh-rẻ hắn, chẳng hóa ra ta hẹp lượng lắm ra !
Bạch lão-gia liền truyền cho người nhà quét dọn một nơi thư-phòng để nghênh-tiếp. Lại sửa-soạn đặt tiệc và gọi con hát đến hát, *Bạch* lão-gia muốn mời một vài vị hưu-quan đến tiếp chuyện, nhưng gần đây không có vị nào quan to. Và không quen biết nhau giờ thì cũng không tiện, chỉ-bằng bảo *Trương-qui-như* ra tiếp, dẫu chẳng còn là học-trò, cũng chẳng hề chi.
Đến buổi trưa hôm sau, *Dương* tuần-phủ đến, *Bạch* lão-gia đón chào, trò-chuyện ân-cần, rồi mời dự tiệc ở trong phòng khách, bảo *Trương-qui-như* ra tiếp.
Lại nói chuyện *Tô-hữu-bạch* nghe được tin ấy, liền dịp đó vào bẩm-việc. Người giữ cửa hậu-viện, thấy *Tô-hữu-bạch* vẫn hay đi lại, cho nên cũng không xét hỏi.
Và bấy giờ ngoài nhà khách còn đang náo-nhiệt, chẳng ai bước tới hậu-viện, *Tô-hữu-bạch* sẽ vững dạ đi thẳng vào *Bách-hoa-đình* nhìn quanh bốn mặt.
Con *Yên-tố* đã có tình, cũng đang liếc mỏ đến chỗ ấy, may sao vừa gặp *Tô-hữu-bạch* đến, mừng-rỡ không biết đường nào.
Tô-hữu-bạch vội vàng vái chào mà thưa rằng :
— Kẻ hèn-mọn này hôm trước được tiểu-nương-tử nhận lời giáng-ngộ ở đây mà chưa được dịp nào gặp mặt, đến nỗi quên ăn bỏng ngủ, khổ-sở không biết đường nào. Nhân thấy hôm nay nhà người có khách, mới lẻn bước tới đây, ngờ đâu tiểu-nương-tử cũng thương tình, không hẹn mà đến, thật lấy làm may-mắn vậy. Chẳng hay mấy câu thơ đông-đài hôm trước, đã được đến tay tiểu-thư chưa ?
Con *Yên-tố* nói :
— Tiểu-thư đã xem thơ rồi ! nhưng hai bài thơ của chàng, cùng hai bài thơ của *Trương* tiên-sinh, không khác nhau một chút nào, tất là người nọ ăn cắp của người kia vậy. Tiểu-thư tôi thấy vậy mừng-rỡ đang muốn hỏi chàng xem sự thể như thế là nghĩa làm sao ?
Tô-hữu-bạch kinh ngạc mà đáp rằng :
— À ! nguyên do như thế ! thảo nào mà tôi cứ lấy làm lạ rằng thơ *Trương-qui-như*, sao tiểu-thư lại cho là hay ! nay nhờ tiểu-nương-tử nói giúp với tiểu-thư ; hai bài thơ ấy thật quả của tôi làm, không ngờ bị *Trương-qui-như* ăn-cắp, chứ không phải tôi là đứa cản đỡ vậy.
Con *Yên-tố* nói :
— Ai thật ai giả, làm thế nào mà biện-bạch được !
Tô-hữu-bạch nói :
— Điều ấy rất dễ ! Hai bài thơ ấy nếu quả là của *Trương-qui-như* làm ra thì lão-gia và tiểu-thư đã thưởng-thức rồi, nay tôi lại sao chép ra đưa nộp, há chẳng là người ngu dại lắm thay !
Con *Yên-tố* nói :
— Hôm trước tiểu-thư tôi cũng nghĩ như vậy, nhưng vì *Trương* tiên-sinh lại đương-diện làm mấy bài tứ-khúc tiếng-lệ-hoa, cũng hai bài thơ trước đều một giọng văn giống nhau, chẳng lẽ cũng là ăn cắp của chàng hay sao !
Tô-hữu-bạch cười mà đáp rằng :
— Nếu nói đến mấy bài tứ-khúc Hồng-lệ-hoa thì quả là ăn-cắp của tôi rồi !
Con *Yên-tố* lại kinh-ngạc mà hỏi rằng :
— Có lẽ nào như thế được ! khúc Hồng-lệ-hoa là lão-gia tôi nhân trông thấy cây hồng-lệ ở trước *Mộng-thảo-hiên* hoa nở trông đẹp mà cảm-hứng bảo *Trương* tiên-sinh làm. Thế hồng-lệ hoa này không mấy nơi có, sao chàng biết trước mà làm sẵn, để cho *Trương* tiên-sinh ăn-cắp.
Tô-hữu-bạch nói :
— Khúc hồng-lệ-hoa ấy nguyên không phải là tôi làm sẵn từ trước, chính ngày hôm tôi gặp tiểu-nương-tử, mới sáng hôm ấy, *Trương-qui-như* sai người triệu tôi, đưa tôi vào đông tại đấy xem hồng-lệ-hoa rồi bắt tôi phải làm. Tôi vẫn có lòng kính-mến tiểu-thư, đối cảnh sinh tình, vậy nên cầm bút viết ngay, ai ngờ lại làm thẩy gã cho *Trương* tiên-sinh, nghĩ thật đáng cười mà cũng đáng giận. Nếu tiểu-nương-tử không tin lời tôi nói thì *Trương-qui-như* còn đó, *Tô-hữu-bạch* còn đây, ngày mai lão đương-diện đối chứng, sẽ biết được thật giả.
Con *Yên-tố* nói :
— Sự thể ngoắt-ngoéo như thế thì lão-gia và tiểu-thư còn biết sao được! nếu chàng không thuật rõ đầu đuôi, có lẽ mắc mưu đứa gian-nhân ấy. Không chàng chờ lo-ngại, tôi xin nói với tiểu-thư tôi, quyết không khi nào để phụ lòng chàng là một người tài mạo song-toàn vậy.
Tô-hữu-bạch lại chắp tay vái mà rằng :
— Thôi, trăm sự nhờ tiểu-nương-tử, quyết không bao giờ tôi dám quên ơn.
Con *Yên-tố* quay đi hồi lâu, rồi lại lại-đật chạy ra mà bảo rằng :
— Tiểu-thư tôi bảo rằng những lời chàng nói, cũng chưa lấy gì làm tin. Nay chẳng kể làm chi, hãy xin hỏi chàng đề là thực-tại thì bây giờ có một cái đầu bài, muốn nhờ chàng làm, chàng có thể *thương-điện* làm ngay được hay không ?
Tô-hữu-bạch nghe nói, nét mặt tươi cười mà đáp rằng :
— *Tô-hữu-bạch* này, nếu được tiểu-thư đã lòng thương mà ra bài điện-bạch thì bản-bạch biết đường nào. Xin tiểu-nương-tử tạ thành cho, mau mau cho xin đầu bài.
Con *Yên-tố* cười mà bảo rằng :
— Chàng chớ mừng vội ! Đầu bài của tiểu-thư tôi ra, không phải dễ đâu.
Nói xong, liền thò vào tay áo lấy ra một tờ hoa-tiên và một cái quản bút trao cho *Tô-hữu-bạch*. Lại lấy ra một chiếc cờ-nghiêm cũng rất ly nước mực đề ở trên tấm đá, mà bảo rằng :
— Tiểu-thư tôi nói cờ-nhân bảy bước thành thơ, nay chàng đã tạp-phụ có tài thì nên viết ngay mới phải.
Tô-hữu-bạch cầm lấy tờ hoa-tiên mở xem.

(Còn nữa).

XE KIỂU EVANS CYCLEMOTOR ĐI ĐẦU CŨNG HƠN CÁC XE KIỂU KHÁC

Cuộc thi chạy bằng một lít dầu xăng ở Choisy-le-Roy. Được dùng đầu. Chiếm khôi thế-giới về việc chạy được 81 km 524 mà mất có một lít dầu xăng.

Đại-biểu bán xe này về hạt Đông-pháp : Giovannelli, 47 phố Maréchal Joffre. Hà-nội. 3082

秀靈林柱眾

GỬI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ TỚI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tỉ) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, nhọc còn đến khi đại-tiện mang rất là trở-ngại đến đây, thật là tối tiện cho người ta lắm, hễ chẳng chữa ngay cho khỏi, để ăn thì càng ngày càng thêm nặng nề nan chữa chữa.

Khi sưu chữa bệnh này đều dùng đao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dựng lên nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không nói, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn tọ-bộ rụng rời, mà trong khi dùng chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Người nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAN

Số 9, Phố hàng Buồm. — HANOI

Từng tiếp khách từ 5 giờ trưởi cho đến 9 giờ chiều, đi chữa từ 5 giờ trưởi đến 9 giờ.

Giám đoan sau khi chữa khỏi hẳn.

Thư từ xin gửi bỏ tem. 3086

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình,** lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ,** người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cuir, các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : **Hiệu NAM-THUẬN**

Soieries 6 Rue des Cantonnais Hanoi

MỚI SANG

Chục xe cao-xu — Vòng bánh — Nan-hoa — Vải lợp mui đủ các mùi

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

Pousse-Pousse Saigonnais

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

2099

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

Là một vị tinh hảo không có pha chế nhiều môn

Mỗi hoàn 0,50 cgr. (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GẮN-CỐT

THUỐC PHÁP Ở PHÁP QUỐC LÀM

Trữ tại số 6, Rue de Pre-de-la-Mule, PARIS

Cũng có bán tại : Hanoi, M. CHASSAGNE, Pharm.-Haiphong, L. BOURGEOIS, Pharm., và các hiệu bào chế khác.

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây

Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả tháng ngâm nước đá sẵn

Bóng chai lớn

Bóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :

Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères

Ở tỉnh Yunnan là ông Hock-Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110. 2085

CÔ THẤY CON DAO NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie Lyon

CỬA HÀNG MẪN-KHÁNH

Kính trình các Ngài,

Tôi mới mở một cửa hàng thợ mạ và khắc giấy tại đây, hiệu là MẪN-KHÁNH. Vậy có vài hàng bộc-bạch cùng các ngài trong công thương giới giúp tôi trong lúc sơ đầu bỡ ngỡ, ngõ hầu cạnh tranh với người ngoài trong chốn thương trường, cho về vang cảnh Đồng chôi Lạc ở nước người; hoặc may quần áo tây, ta; hoặc gửi hàng nội-hóa cho ăn hoa-hồng; hoặc muốn cần đến thứ hàng gì hay hỏi-han sự gì ở đây, xin viết thơ tới bảo. Tôi sin hết lòng hoan nghênh và cảm tạ.

MẪN-KHÁNH, *Tailleur et Cordonnier*

Pont-Bayard, Lousang-Tchéou-Wan, Chine.

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING.

Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.

Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,

Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu,

Của sang vật lạ thiếu đâu,

Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.

Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,

Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING.

Bijoutier,

41, Rue de la Soie, 41

HANOI

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu dầu nai)

Bà vị độc-giả có viết thư hỏi chúng tôi về cái giá trị và cách dùng thuốc Dragées Rabuteau thế nào, vì ngại đã nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu dầu nai) kỳ mà khỏi được bệnh hao-tổn tinh thần, mòn mỏi sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dầy và đau gan cốt.

Vậy xin kể ra sau này : Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu dầu nai) này bào chế có chất sắt là một chất rất bổ và thường khí huyết, lại có khí dược-lâm (lodé) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những hợp hòa ra người hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh-xao và yếu đuối, đau mắt, đau cuống họng, có những mụn mọc sần sần lên ở mặt. Bàn bà con gái thì nguyệt kỳ không đúng, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu dầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hàng bào chế lớn đều có bán cả. 2080

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

VỎ KÉN

Mỗi cái **1$00**

Thừa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 8 quan nên chúng tôi xin hạ giá mỗi cái 1$00 nếu chiếu giá không bớt thời xin biếu cái kính giọng vàng có hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chân tối thấy giờ		giá trước	8$40	nay	6$40
— id	— có biểu tỷ	—	6 00		5 00
— id	kim thép và kim vàng	—	4 80	—	3 80
— id	vuông thợ xinh	—	6 20	—	4 20

Bổ các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước thời xin tính tặng 1 chỉ kính giọng vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium vì có tiền nước ốc. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

69, Phố hàng Ngang, HANOI

2049

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Hiệu Gó-đa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

NGÀY THỨ HAI 1er OCTOBRE CHO ĐẾN HÔM 10

Bán chiếu-khách những đồ dùng để rửa mặt, nước hoa, giấy bút, các đồ hàng da, các thứ đồ dùng cho đàn ông, xoong chảo bát đĩa

Gian bán đồ ăn và gian bán rượu

BÁN CÁC ĐỒ MỚI SANG KỲ TÀU VỪA RỒI

Xin xem giấy khai giá hàng cùng chỗ bầy hàng

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẾ

soạn

Giá 0$30 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

LAXO SODYL

Một thứ hai gộp chất muối của loài quả thì rất hợp lắm.

Là thứ thuốc nhuận trường rất tốt.

Thứ thuốc tẩy rất dễ dàng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trĩ, nhọt lở, mẩn ván.

Thứ thuốc mầy hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gửi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

CHANSON & Cie

58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ đĩa rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản-hiệu mới có thứ mỡ « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)